

door: Sophie Reinders

Ik hou van ons vak en ik wil ervoor vechten

Toen de redactie van *Vaktaal* me vroeg 'hoe voelt het om gekozen te hebben voor een loopbaan in de (letterkundige) neerlandistiek' schoot meteen het zinnetje 'Het leven is wat je gebeurt terwijl je andere plannen maakt' door mijn hoofd. Eigenlijk is die zin van John Lennon behoorlijk goed toepasbaar op mijn studieverloop en loopbaan tot nu toe. Op het gymnasium twijfelde ik lang tussen auditie doen voor het conservatorium (klassiek piano), geschiedenis, filosofie en Nederlands. Ik koos uiteindelijk op het laatste moment voor de studie Nederlandse taal en cultuur aan de Universiteit van Amsterdam.

Dat ik naar Amsterdam wilde leed geen twijfel. Ik had namelijk jaren-

lang iedere vrijdagavond ademloos naar *Baanier* gekeken. Ik keek voor de steegjes en de kroegen waar op de klanken van Toots' mondharmonica grachten en prachtige gevels voorbij trokken. Ik negeerde de lijken. In die steegjes vond je mini-kroegjes met aan de bar enkel echt Amsterdamse stamgasten met woeste levenslopen en gehavende koppen. Achter de toog stonden goudeerlijke, krachtige vrouwen die het leven geleefd hadden en begrepen. En wat betreft de studie: ik hield heel erg van lezen en schrijven en van jongs af had ik al een onstilbare lettertong.

EEN PRACHTIGE BAAN

Tijdens mijn studie was ik een veelvraat. Ik volgde naast het vaste curriculum zoveel mogelijk vakken,

bij allerlei studies: mediastudies, Europese studies, filosofie, kunstgeschiedenis. Gaandeweg de studie ging mijn hart vooral sneller kloppen bij de historisch letterkundige vakken, omdat ik daar mijn liefde voor geschiedenis, filosofie en literatuurwetenschap kon combineren en ik er een andere, spannende samenleving zag meezingen. Het voelde alsof ik er een wereld bij kreeg, die me ook met een frisse en kritische blik naar onze eigen tijd leerde kijken. Na mijn bachelor koos ik uiteindelijk voor de onderzoeksmaster omdat mijn cijfers goed waren en omdat het een extra jaar studeren betekende te midden van gemotiveerde mensen. Een promotieplaats heb ik toen nooit voor ogen gehad – dat was iets voor 'de echte Einsteins' van deze

WIJ MOETEN HET PUBLIEK BEREIKEN, MAAR DAT MOETEN WIJ BIJ VORKEUR DOEN IN EEN VREEMDE TAAL.

wereld, niet voor een dromerig iemand zoals ik. Aangevoerd door mijn scriptiebegeleiders heb ik – naast een heleboel andere sollicitaties; het was 2011 en diepe crisis – echter naar een onderzoeksplek in Nijmegen gesolliciteerd en die kreeg ik. Opeens had ik een prachtige baan, voor maar liefst 4,5 jaar.

ONS MOOIE VAK

Die baan mondde afgelopen juni uit in mijn promotie en de verschijning van de publieksuitgave van mijn proefschrift. Gedurende mijn onderzoeksinstelling heb ik me als academicus in de volle breedte proberen te ontwikkelen: ik heb onderwijs gegeven, congressen georganiseerd, lezingen gegeven en me voortdurend ingezet om breed publiek bij mijn onderzoek te betrekken. Al die jaren hield ik mezelf voor: hierna wordt het heel moeilijk om een vervolgbaan binnen de academie te vinden, dus geniet ervan nu het nog kan. Ik ging ervan uit dat ik gedwongen zou zijn te solliciteren buiten de universiteit, maar het gelukkige toeval wilde dat er vlak voor het einde van mijn contract in Nijmegen een onderwijsbaan in Utrecht werd aangeboden. Totaal onverwacht werd mijn verblijf binnen de academie met een aantal jaar verlengd.

De komende jaren ben ik werkzaam als docent, ik heb geen onderzoekstijd. Ik houd van onderwijs geven en geloof heilig in het belang van de gereedheidskist van de geesteswetenschapper. We leren onze studenten allerlei belangrijke vaardigheden als goed schrijven, kritisch denken, met verschillende culturen communiceren en een probleem van verschillende kanten benaderen. We leiden studenten op die kennis hebben van het heden en het verleden, die situaties snel kunnen beoordelen, origineel zijn en verbeelding hebben. Ik prijs me gelukkig dat ons mooie vak overbrengen mijn baan is.

CONSTANTE

Maar ik maak me ook zorgen, zowel over ons vak als over mijn eigen toekomst. Ik maak me zorgen over het feit dat de waarde van de geesteswetenschappen voortdurend

ter discussie wordt gesteld en ik maak me zorgen over het academische systeem zoals het nu is: over de enorme werkdruk en over de vraag of ik ooit weer onderzoek zal kunnen doen. Om tijd voor onderzoek te krijgen zal ik het benodigde geld zelf binnen moeten halen. Ik zal daarvoor deel moeten nemen aan de loterij van NWO, samen met circa 200 andere niet-gepromoveerde jonge wetenschappers. Onderzoeksaanvragen zal ik in mijn eigen tijd – 's nachts, in de weekenden en vakanties – moeten schrijven.

Dat heb ik ervoor over, maar ik heb niet het beste profiel, want veel van mijn tijd ging de afgelopen jaren zitten in onderwijs (wat nauwelijks telt bij onderzoeksaanvragen) en ik publiceerde nog weleens in het Nederlands. En van NWO mogen wij onze eigen geschiedenis eigenlijk niet meer in onze eigen taal vertellen. Van geesteswetenschappers worden twee tegengestelde dingen gevraagd: wij moeten het publiek bereiken ('valoriseren'), maar dat moeten wij bij voorkeur doen in een vreemde taal.

Toen ik aan de studie Nederlandse taal en cultuur begon, had ik nooit gedacht dat ik publicaties in de taal van de cultuur die ik bestudeer ooit zou moeten verdedigen. Het heet internationalisering, maar het is in feite verengelsing, want goede beheersing van bijvoorbeeld het Duits en Frans worden in het onderwijs totaal verwaarloosd.

Deze zorgen maken mij nóg gemotiveerder om de komende jaren te proberen binnen de academie te blijven. Ik hou van ons vak en ik wil ervoor vechten. Ik heb mijn loopbaan misschien niet heel bewust gepland, maar er was altijd één constante: ik heb steeds mijn hart en interesses gevolgd en daardoor met enthousiasme gestudeerd en gewerkt. Ik zal dat mijn studenten de komende jaren van harte aanbevelen en voorleven. ●

Sophie Reinders is docent Vroegmoderne Nederlandse letterkunde aan de Universiteit Utrecht. Ze promoveerde eerder dit jaar aan de Radboud Universiteit (cum laude) op het proefschrift De mug en de kaars. Vriendenboekjes van adellijke vrouwen, 1575-1640.